

Το «βραχώδες» υπέδαφος του ελληνικού σχολείου. Έμφυλες αναπαραστάσεις και πολιτικές αντίδρασης

Ή

«-Είσαι σκηνοθέτης;

-Ναι είμαι σκηνοθέτης.

-Μα αυτό δεν είναι ανδρική δουλειά;

-Ναι είναι.

-Τότε;

-Τότε είμαι άνδρας!»

(Βαρβάρα Δουμανίδου)

Γιατί βραχώδες...

- Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση είναι η καθολική αντικατάσταση & αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος και επιτελείται σε ιδεολογικό, οικονομικό, ιστορικο-πολιτισμικό, και πολιτικό πλαίσιο. Αντίθετα, η εκπαιδευτική αλλαγή δεν αγγίζει όλο το εκπαιδευτικό σύστημα αλλά αφορά συγκεκριμένες οργανωτικές και διοικητικές πλευρές του.
- Miles και Fullan από τη δεκαετία του '80 έχουν δείξει ότι η διαδικασία αλλαγής αποτελείται από ορισμένες διαδοχικές φάσεις:
  - ~~να υπάρχει νέο όραμα για την/τον άνθρωπο και την κοινωνία,~~
  - ~~δημιουργία νέων/αυθεντικών ιδεών,~~
  - ~~μύηση,~~
  - εφαρμογή και θεσμοθέτηση (Andreas Kythreotis, 2007).
- Δεν μπορεί να κατανοηθεί μεταρρύθμιση χωρίς ιδεολογικο-πολιτικό όραμα και μόνο με αποκλειστικά διαχειριστικό περιεχόμενο!

Διαρκής σταθερά στην ιστορία της ελληνικής εκπαίδευσης

- Διπολικό μοντέλο σύγκρουσης ανάμεσα σε μια «μεσσιανική» μεταρρύθμιση και μια «εις το πυρ το εξώτερον» αντιμεταρρύθμιση
- Διαμάχη ανάμεσα στις «προοδευτικές» μεταρρυθμιστικές δυνάμεις και τις «συντηρητικές» δυνάμεις της αντίδρασης
- Συγκρούσεις κοινωνικές και ιδεολογικοπολιτικές. Πίσω από τα εκπαιδευτικά επιχειρήματα, τα πολιτικά διακυβεύματα...

Άκαμπτες αρχές και αμετάβλητες ιεραρχήσεις

- Χαρακτηρίζουν το εκπαιδευτικό μας σύστημα από τον 19^ο αιώνα έως και σήμερα, αποδεικνύοντας ότι δεν έχει μεταρρυθμιστεί ούτε ως προς τη γραμμική σειρά που εμφανίζονται τα μαθήματα στο πρόγραμμα, ούτε εν πολλοίς η ονομασία τους, αλλά ούτε και η διάκριση μεταξύ «κύριων» και «δευτερευόντων» μαθημάτων (από το εξατάξιο στο 6/θέσιο π.χ. δημοτικό σχολείο), *«καθώς... μένουν εκεί που ήταν στα χρόνια του Όθωνα»* (Δημαράς, τ. Β', 1986: ξδ'). *«Έτσι», όπως έχει επισημάνει, ο Α. Καζαμίας, «η πορεία της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα μπορεί... να παρομοιαστεί με το μύθο/ κατάρα του Σίσυφου- μια αδιάκοπη, κοπιώδης και ανολοκλήρωτη προσπάθεια»* (2011: 299).

Αν η εκπαίδευση είναι μια κατάσταση ή αντικείμενο και όχι διαδικασία (λόγος σε συνάρτηση με όλες τις άλλες κοινωνικές πρακτικές), διαφοροποιείται αυτή η κατάσταση στο πέρασμα του χρόνου;

6/ θέσιο Δημοτικό Σχολείο

α/α	Μαθήματα	Τάξεις					
		Α'	Β'	Γ'	Δ'	Ε'	ΣΤ'
1	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ			2	2	1	1
2	ΓΛΩΣΣΑ	9	9	8	8	7	7
3	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	5	5	4	4	4	4
4	ΙΣΤΟΡΙΑ			2	2	2	2
5	ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	3	3	2	2		
6	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ					1	1
7	ΦΥΣΙΚΑ					3	3
8	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ					1	1
9	ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ						
	-Εικαστικά	2	2	1	1	1	1
	-Μουσική	1	1	1	1	1	1
	-Θεατρική Αγωγή	1	1	1	1		
10	ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	3	3	3	3	2	2
11	ΑΓΓΛΙΚΑ	2	2	3	3	3	3
12	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ	3	3	2	2	1	1
13	2η ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ					2	2
14	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	1	1	1	1	1	1
	ΣΥΝΟΛΟ	30	30	30	30	30	30

Α'. - Έξαταξίου δημοτικού σχολείου

Μ α θ ή μ α τ α		Ώρες διδασκαλίας κττά τάξεις					
		Α	Β	Γ	Δ	Ε	Σ
1	Θρησκευτικά	2 2	2 2	2	2	3	3
2	Έλληνική γλώσσα.....	8	9	9	9	9	9
3	Ίστορία			1	2	2	2
4	Πατριδογνωσία και Γεωγραφία	3	3	2	2	2	2
5	Φυσική Ίστορία.....			3	3	2	2
	Φυσική και Χημεία					2	2
6	Αριθμητική	3	3	3	3	3	3
	Γεωμετρία					1	1
7	Ίχνογραφία	3 2	3 2	2	2		
						2	2
8	Καλλιγραφία.....		2	2	2		
9	Χειροτεχνία	3 2	3 2	2	2	2	2
10	Ώδική	4 2	4 2	4	4	4	4
11	Γυμναστική.....	4 2	4 2	4	4	4	4
	Παιδιά (κατά τας εκδρομάς)						
	Ώρες διδασκαλίας εν όλω.....	22	25	30	31	32	32

Πόσο αγαπάμε το σχολείο;

- Διαχωρίζουμε και 'σαλαμοποιούμε' τη γνώση, για να αξιολογούμε μαθητές και μαθήτριες ευκολότερα, πράγμα που ενισχύει τη βαθμοθηρία και πολλαπλασιάζει την «επιδημία» του άγχους, της ματαίωσης και της αποξένωσης.
- Ας αναρωτηθούμε πόσα παιδιά αγαπούν το σχολείο και πόσο το αγαπήσαμε κι εμείς; Είναι σημαντικό να ενδιαφερόμαστε για την αγωγή του όλου παιδιού. Η επιστήμη γνωρίζει πώς αλληλεπιδρούν το σώμα, ο νους και η καρδιά. Αλλά το σχολείο μέχρι κι αυτή τη στιγμή επιμένει να ενδιαφέρεται αποκλειστικά για τη γλωσσική και λογικομαθηματική νοημοσύνη και τις δεξιότητες. Για τον Γκάντι αποτελεί μοιραίο λάθος να πιστεύουμε ότι μπορούμε να αναπτύξουμε ανεξάρτητα το κεφάλι από την καρδιά και τα χέρια.

Κυρίαρχη αντίληψη

- Οι μαθητές/ μαθήτριες στο πλαίσιο του σχεδιασμού και της ανάπτυξης της εκπαιδευτικής πράξης σε πολλά κείμενα αναφέρονται ως η «**χαμένη φωνή**» (Cook-Sather, 2002).
- Αποκλεισμός τους από τη λήψη αποφάσεων που καθίστανται απλά δέκτες/ δέκτριες και καταναλωτές/ τριες πακεταρισμένων γνώσεων, άσχετων συνήθως με τη ζωή τους.
- Είναι «ατελείς πολίτες/ιδες», ανώριμοι/ ανώριμες, ανίκανοι/ ανίκανες να παίρνουν αποφάσεις.
- Μέλη ουσιαστικά μιας αδιαφοροποίητης μάζας που πρέπει να ανταποκρίνονται σε προδιαγεγραμμένα καθήκοντα.
- Έτσι, σύμφωνα με τον Γάλλο παιδίατρο Aldo Naouri, τα παιδιά γίνονται υπερασπιστές/ τριες της ανευθυνότητας, της μη-προσπάθειας και της ασυνέπειας σε ό,τι τους ανατίθεται.
- Στην πραγματικότητα, υπήρξαν εκκλήσεις για πιο ενεργή συμμετοχή των μαθητών/μαθητριών στο πρόγραμμα σπουδών ήδη από τον John Dewey. Ορισμένοι θεωρητικοί ισχυρίστηκαν ακόμη ότι κάτι τέτοιο θα μπορούσε να δημιουργήσει έναν πιο ενεργό/ή και κριτικό/ή πολίτη/ίδα που θα έχει στη συνέχεια τη δύναμη να μεταμορφώσει τις κοινότητές του. Ο Paulo Freire υποστήριξε ότι όταν δάσκαλος/α και μαθητής/τρια γίνονται συν-μαθητές/ τριες, προκύπτει μια πιο δημοκρατική δυναμική.

Συνεπώς:

- *«Υιοθετώντας την εκδοχή ‘της φωνής των μαθητών/ μαθητριών’, το σχολείο γίνεται κοινότητα των συμμετεχόντων/ουσών που δεσμεύονται στην κοινή προσπάθεια εκμάθησης. Ομοίως, όπου ‘η φωνή μαθητών/ μαθητριών’ εισακούεται, η μάθηση θεωρείται μια πιο ολιστική διαδικασία με ευρείς στόχους και όχι μια πρόοδος που προκύπτει από τη γραμμική ακολουθία σχεδίων και την επίτευξη προκαθορισμένων λεπτομερώς στόχων» (Flutter & Rudduck, 2004)*

Το ελλειμματικό σχολείο (Τζον Χολτ) & οι εξουσιαστικές συντεταγμένες του

Ο χρόνος που σπαταλάνε οι εκπαιδευτικοί μέσα στο σχολείο για να επιβάλλουν στα παιδιά της τάξης τους, την υπακοή και την ιεραρχία απομειώνοντας την πραγματική μάθηση

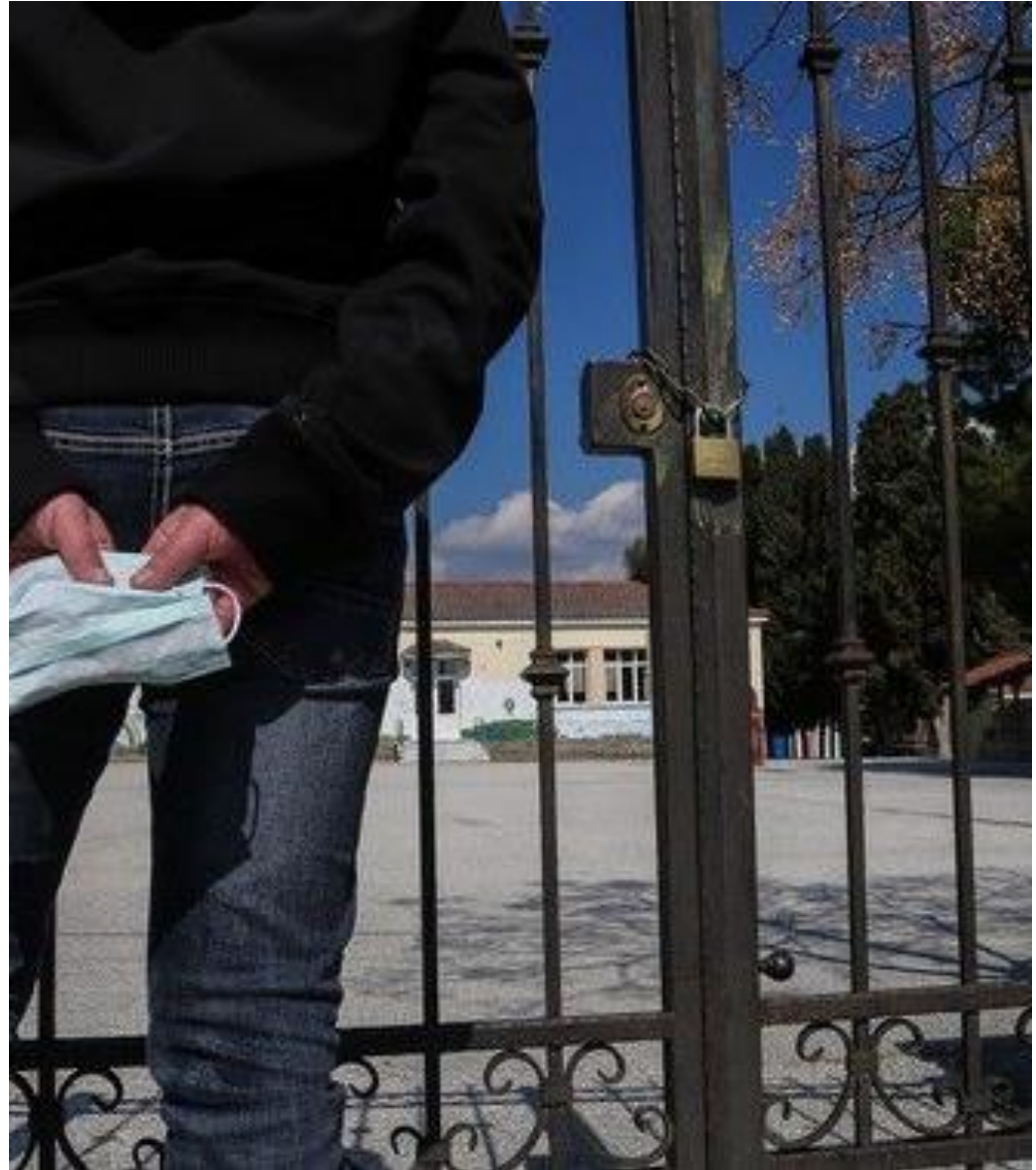
Η ακατάλληλη διδασκόμενη ύλη που είναι **εξουσιακά** εμποτισμένη (από τα 'καθιερωμένα στηρίγματα των προνομίων, Ε. Ρεϊμέρ)

Ο τρόπος με τον οποίο τα παιδιά πηγαίνουν στο σχολείο. Η καθυπόταξή τους στη σχολική τάξη και εξουσία, η σχολική κανονικοποίηση τους υπό το πρίσμα της σχολικής εξουσίας (Ι. Σολομών)

Η ξέχειλη ομοφοβία και τρανσφοβία της ελληνικής εκπαίδευσης, η έμφυλη βιαιότητα και η επιτέλεση πρακτικών έμφυλης ανισότητας

Συμπέρασμα: τα περισσότερα σχολεία δεν είναι παρά φυλακές που εγκλωβίζουν και 'εξημερώνουν' τον αυθορμητισμό και το μυαλό των παιδιών

Οφείλουμε να επανεξετάσουμε τη στάση μας και να προτείνουμε τον μετασχηματισμό φοίτησης. Τα ίδια τα παιδιά να διαλέγουν τι θέλουν να μάθουν, γιατί, πότε και πού θέλουν να το μάθουν.

Σχέση παιδαγωγικής και πολιτικής

- Μια εντελώς απολιτική παιδαγωγική αποτελεί πλέον ουτοπία. Η ιστορία της παιδαγωγικής στην Ευρώπη αναφορικά με την εξέλιξη των σχολικών εκπαιδευτικών συστημάτων, καταδεικνύει ότι πολιτική και παιδαγωγική βρίσκονται σε μια πολύ στενή σχέση μεταξύ τους. Όλες οι αποφάσεις για την παιδεία και την εκπαίδευση είναι πολιτικές αποφάσεις.
- Σύμφωνα με τον (Eckert, 2004) η «εργαλειοποίηση» της εκπαίδευσης για πολιτικούς σκοπούς διατρέχει το σύνολο της ευρωπαϊκής ιστορίας. Από την εποχή της Μεταρρύθμισης τον 16ο αιώνα όπου επικράτησε η ιδέα ότι οι δυσμενείς κοινωνικές συνθήκες θα μπορούσαν μέσω της εκπαίδευσης να ξεπεραστούν, ακόμα να πραγματοποιηθούν (κοινωνικές ουτοπίες). Πρόκειται για την εξάπλωση ενός μηχανισμού βασισμένου στην «παιδαγωγικοποίηση» των κοινωνικών προβλημάτων (βλ. Πανταζής, Αντιρατσιστική Εκπαίδευση, ΣΕΑΒ, Αθήνα: 2015, σ.13)

Για τις ανάγκες του κόσμου της παραγωγικής διαδικασίας

- Ανέκαθεν το σχολείο ερχόταν να προετοιμάσει την υπαγωγή των ανθρώπων σε εξουσιακές επιτελέσεις, μετασχηματίζοντας την υπόσταση του παιδιού στο ρόλο του εκπαιδευόμενου και στην αποδοχή της αυθεντίας του/ της εκπαιδευτικού
- Η παιδική ηλικία μετατρέπεται σε ηλικία πειθαρχίας και ελέγχου για να παράγεται συνεχώς καινούριο «υλικό» κοινωνικής και πολιτικής ιεράρχησης
- Η γνώση απομακρύνθηκε από την άμεση εμπειρία και τη βίωσή της, όπως και την επαφή και επικοινωνία της με τον φυσικό κόσμο
- Έχει αναχαιτιστεί ολόκληρες δεκαετίες η αρμονική συνύπαρξη του/ της ανθρώπου με τον φυσικό κόσμο
- Οι ανάγκες της παραγωγής και της κυριαρχίας μετατρέπουν τους ανθρώπους σε υπηκόους και πολίτες και το σχολείο μηχανισμό του τεχνολογικο-βιομηχανικού συστήματός τους

Πρακτικές μαθητών και μαθητριών για να εναντιωθούν στους έξωθεν επιβαλλόμενους κανόνες του σχολείου

- Οι μαθητές/ τριες αντιδρούν στους σχολικούς κανόνες που τους θέλουν ακίνητους και σιωπηλούς απέναντι στην εξουσιαστική δράση των εκπαιδευτικών του σχολικού πλαισίου
- Ως κοινωνικά υποκείμενα αναζητούν ρωγμές στο σχολικό πειθαρχικό πλαίσιο που θα τους δώσουν την ευκαιρία να εναντιωθούν και να δηλώσουν την ανεξαρτησία τους και την αυτονομία τους, να αντιστρέψουν την εξουσιακή σχέση που τα καθιστά υποταγμένα ή σε μειονεκτική θέση, θέλοντας να πάρουν τον έλεγχο στα χέρια τους
- Οι καταστροφές και οι βανδαλισμοί στα σχολεία, οι καταλήψεις 'χωρίς αιτία', οι αδικαιολόγητες απουσίες, οι κοπάνες - ως εκδήλωση ανεξαρτησίας και αυτοπροσδιορισμού -, η δυσφορία στο πρωινό χτύπημα του ξυπνητηριού αλλά και στο άκουσμα του κουδουνιού, η παραβατική συμπεριφορά δείχνουν την απέχθεια για το σύνολο της εκπαίδευσης, μία αντίδραση, αλλά και μία αντίσταση
- Σε έρευνες (από το 2004, βλ. Πεχτελίδης) οι μαθητές/ μαθήτριες συχνά βιώνουν τη σχολική πραγματικότητα ως εχθρική

Εναλλακτικά μοντέλα διαχείρισης του συστήματος (προσφέρουν αυτό που δηλώνουν: εναλλακτική μορφή των σχέσεων εξουσίας) => να βγούμε εκτός συστήματος

Η διαθεματική μάθηση & εμπειρία που βασίζεται σε ζητήματα όπως η «δημοκρατική παιδεία», η «περιβαλλοντική ή οικολογική εκπαίδευση», η «αγωγή για την ειρήνη», η «πληθυσμιακή μετακίνηση», ο «εφοδιασμός σε νερό ή τρόφιμα», η «ανεργία», η «άσκηση βίας» κ.λπ. αντιμετωπίζει τη μαθησιακή διαδικασία με ολιστικό τρόπο βάσει του πραγματικού κόσμου.

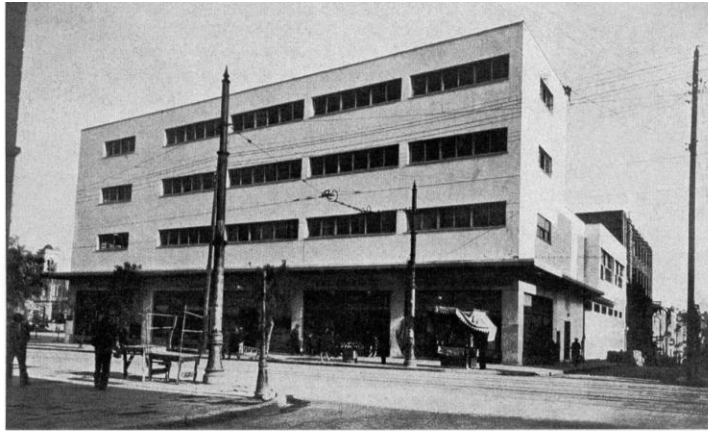
Το σημείο αφετηρίας είναι να αναδεικνύονται ζητήματα που ενδιαφέρουν τα παιδιά. Παιδαγωγικές μέθοδοι, όπως η μάθηση που βασίζεται στην έρευνα, η μάθηση που βασίζεται σε προβλήματα, μέσω (συμμετοχικών) εργασιών και ατομικών φακέλων θεωρούνται λειτουργικότερες. Στόχος είναι οι μαθητές/ μαθήτριες να μπορούν να συνεργάζονται, να συμμετέχουν υπεύθυνα στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων (να δημιουργήσουν το δικό τους σχολείο μέσα στο σχολείο) και να χρησιμοποιούν συγκεκριμένες γνώσεις στο κοινωνικό πεδίο ως εργαλεία για την κριτική ανάλυση γεγονότων, συμβάντων, ιδεών και διαδικασιών που εμπíπτουν στην προσωπική ζωή τους ή σε διαφορετικές ομάδες και κοινότητες.

Ο από μηχανής θεός στο σχολείο

- Η λανθασμένη χρήση της τεχνολογίας την καθιστά αναποτελεσματική. Πολλοί/πολλές θεωρούν ότι η λύση είναι η τεχνολογία και ο ψηφιακός κόσμος στην εκπαίδευση. Είναι πρωτογονισμός να ταυτίζουμε την πρόοδο με την χρήση των τεχνολογιών
- Ο βομβαρδισμός των μαθητών/τριών με εικόνες και πληροφορίες –πλειστάκις άχρηστες-δεν παράγει σοβαρή γνώση και δεν προχωρεί τη σκέψη των παιδιών. Μοιάζει με την «εισβολή» των φωτοτυπικών στα σχολεία, που διευκόλυναν τη δουλειά των εκπαιδευτικών αλλά ελάχιστα τη μόρφωση των μαθητών/ μαθητριών
- Η τεχνολογία υπηρετεί πρωτίστως το κέρδος των μεγάλων εταιριών και δευτερευόντως τις πραγματικές ανάγκες των πολιτών και των μαθητών/τριών
- Έχουν καταγραφεί (από το 2016) τα προβλήματα που προκαλούν τα ηλεκτρονικά μέσα στη ζωή των νέων/νεανίδων και στην εκπαιδευτική διαδικασία (από τον Manfred Spitzer καθηγητή Ψυχιατρικής στο Ουλμ). Η ψηφιοποίηση θα είχε επιτυχία αν συνδέονταν με το κατάλληλο παιδαγωγικό σχέδιο. Αλλά ήδη έχει μια 40 χωρίς να εκπονηθεί τέτοιο σχέδιο
- Από μια μεγάλη έρευνα στις ΗΠΑ παρατηρήθηκε ότι η εισαγωγή των υπολογιστών στα σπίτια των παιδιών συνδέεται με στατιστικά σημαντική αρνητική επιρροή στις επιδόσεις τους στα μαθηματικά και στην ανάγνωση (Vigdor et. al., 2014).
- Έρευνες έδειξαν ότι η διεπαφή με τα ηλεκτρονικά μέσα και το διαδίκτυο, δεν κάνει καλύτερο το μάθημα (Πρόγραμμα «1.000X1.000 φορητοί υπολογιστές στη σχολική σάκα» Hamburger Netbook-Projekt, στο κρατίδιο της Έσσης). Η ψηφιοποίηση δεν είναι η λύση των προβλημάτων αλλά έγινε μέρος του προβλήματος και ίσως το πιο σημαντικό.

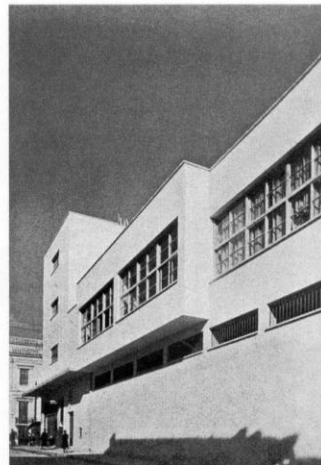
Το σχολείο ως κτήριο ανοικτό ή κλειστό προς την κοινότητα;

*Όψις βορεινή — Vue vers le Nord

ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝ Σ. ΛΕΓΓΕΡΗΣ

Τα σώματα στο Neufert (ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ) υπόκεινται σε μία σειρά επεξεργασιών, ώστε να αποδίδουν έναν 'καθωσπρέπει' σε κάθε περίπτωση ανδρικό, αρτιμελή αστό (ΕΜΠ: Έρευνα στην Αρχιτεκτονική, νο 3, 2016, επιμ. Γ. Παρμενίδης)

- Το ζήτημα της σχέσης αρχιτεκτονικής και σχολικής εκπαίδευσης έχουν την ιστορικότητά τους γύρω στο 1930. Το 1980 το κτήριο γίνεται πεδίο αναστοχασμού στο πλαίσιο του εγκλεισμού και του ιδρυματισμού. Ο προβληματισμός στρέφεται στο ανοιχτό από μέσα προς τα έξω σχολείο (Χ. Μπαλτάς)
- Σήμερα στο πλαίσιο του συμπεριληπτικού σχολείου έχει γίνει πλέον σαφές ότι ο σχεδιασμός των χώρων δεν είναι ουδέτερος. Ως κοινωνική κατασκευή υπακούει στις αντιλήψεις που συνθέτουν την κοινωνία στην οποία ζούμε. Συνεπώς, οι αρχιτεκτονικοί σχολικοί χώροι αντικατοπτρίζουν την ιεραρχία των φύλων που χαρακτηρίζει την κοινωνία μας. Αυτό το κατανοούμε όταν προσεγγίσουμε το σχολείο και το κτήριό του από την οπτική του φύλου (Núria Parlon, Δήμαρχος Santa Coloma de Gramenet, Βαρκελώνη 2017)

Έμφυλα κτήρια

Υπάρχει μια δυναμική στη σχέση μεταξύ του σχεδιασμού των χώρων, της κοινωνικής κατασκευής του φύλου και της χωρικής εκπαίδευσης που παρέχεται.

Με βάση τα στερεότυπα και την έμφυλη Ιεραρχία... αναπαράγονται τόσο οι παραδοσιακά θηλυκοί και αρσενικοί ρόλοι, όσο και τα φαινόμενα αποκλεισμού ή υποβιβασμού λόγω φύλου.

Ακόμη, οι ιδιότητες των χώρων επηρεάζουν τη χρήση που κάνουν σε αυτούς 'κορίτσια' και 'αγόρια'... αλλά και τον τρόπο οικειοποίησης του.

Μεταξύ των πιο σημαντικών παραγόντων βρίσκονται οι χώροι και οι σχολικοί χρόνοι, οι σχέσεις που αναπτύσσονται στο σχολείο με όλη τους την πολυμορφία και πολυπλοκότητα, το ίδιο το εκπαιδευτικό υλικό, η γνώση που διδάσκεται στις τάξεις, οι προσδοκίες των εκπαιδευτικών και των μαθητών/τριών, το περιεχόμενο και η γλώσσα των σχολικών βιβλίων, των παιχνιδιών, των σχέσεων των δασκάλων και των γονέων κλπ.

Στο χωρικό επίπεδο, η γνώση αυτή καθορίζει τη θέση του κέντρου στο γεωγραφικό-κοινωνικό πλαίσιο, την κατασκευή του κτηρίου, τη διάταξη της αυλής και τη χρήση της, τους διαδρόμους, τον φωτισμό, το μέγεθος και τη χρήση των κοινών χώρων, της βλάστησης κλπ. (D. S. Blasco, J. G. Mejón, H. C. Tamayo)

«Άτομο» κι όχι 'κορίτσι' ή 'αγόρι';

Μια πολιτικά ορθή ματιά στην Κοκκινোসκουφίτσα εξηγεί πολλά. Το παραμύθι ξεκινά ως εξής:

«Μια φορά κι έναν καιρό υπήρχε ένα νεαρό άτομο με το όνομα Κοκκινোসκουφίτσα. Το άτομο αυτό ζούσε με τη μητέρα του στην άκρη ενός τεράστιου δάσους και ξεκίνησε να πάει φαγητό στη γιαγιά του, όχι επειδή ήταν δουλειά της γυναίκας, να θυμάστε, αλλά επειδή η πράξη ήταν γενναιόδωρη και βοηθούσε να δημιουργηθεί ένα αίσθημα κοινότητας».

Αντιδράσεις έχει προκαλέσει ένα σχολικό βιβλίο στην Καλιφόρνια (Νιούπορτ – Μέσα στην κομητεία Orange), όπου παραθέτονται 8 φύλα και πάνω από 10 σεξουαλικοί προσανατολισμοί

(<https://www.foxnews.com/media/california-district-curriculum-claims-10-sexual-orientations-skoliosexual-gynesexual>).

lead to unfair treatment of a specific gender.

Sexual Orientation

A person's sexual orientation is separate from gender identity. *Sexual orientation* describes the enduring pattern of a person's romantic and/or sexual attraction to other people. Sexuality is an important part of a person's identity.

Social Identity

Your social identity is your connection to other people, including family members, friends, and group members. It also includes the role you play in your community and your relationships with other cultural and socioeconomic groups. For example, your social identity includes your role among friends, religious practices, political beliefs, country of origin, place of residence, and family connections.

Social identity influences how people feel about themselves. Some social identities make people feel good and build confidence. People who hold social identities that are *stigmatized*, or seen negatively by some people, may feel worse about themselves.

Gender Identities

Gender Identity	Description
Agender	Having a gender identity that does not align with any gender; also called <i>gender neutral</i>
Androgynous	Exhibiting masculine and feminine traits equally
Bigender	Having a gender identity that includes two genders
Cisgender	Having a gender identity that matches one's biological sex assigned at birth
Gender fluid	Having a changing, or <i>fluid</i> , gender identity
Gender nonconforming	Having a gender identity that does not follow gender expectations based on a person's biological sex assigned at birth
Gender questioning	Being unsure about one's gender identity or experimenting with different genders
Nonbinary	Having a gender identity that falls outside or between the categories of man and woman; also called <i>gender queer</i>
Transgender	Having a gender identity that does not match one's biological sex assigned at birth

Figure 4.9 Each term describes how a person may identify with gender.

Gender Identity

Girl/Woman

Boy/Man

Transgender/gender non-conforming

; Sexual Orientation

Heterosexual – Homosexual

[straight, lesbian, gay, bisexual, queer, asexual]

για

εγ@

σε

Biological Sex

Female -- Male -- Intersex

Gender Presentation

– how we present ourselves to others:

Feminine -- Masculine -- Androgynous

Ολιστική προσέγγιση της παιδείας

- Η εκπαίδευση των παιδιών οφείλει να επιδιώκει πολύ περισσότερα από την απλή διάπλαση μελλοντικών πολιτών/πολίτιδων και εργαζομένων
- Οι Thoreau, Emerson, Montessori, Steiner, κ.ά. επεσήμαναν ότι η παιδεία αρμόζει να κατανοηθεί ως μια τέχνη: να καλλιεργεί την ηθική, τη συναισθηματική, τη σωματική, την ψυχολογική και την πνευματική υπόσταση ενός νέου/ μιας νέας με όρους ολιστικούς
- Η ολιστική παιδεία αποτελεί μια συνθήκη εργασίας, που λειτουργεί προληπτικά και θεραπευτικά για τα σχολικά συστήματα που έχουν πλέον αποδειχτεί προβληματικά και αναποτελεσματικά (δυσχεραίνουν και δεν διευκολύνουν)
- Σύμφωνα με την ολιστική προσέγγιση, μαθαίνουν για τη διαμόρφωση του εαυτού τους, την προσωπική, κοινωνική και συναισθηματική τους ανάπτυξη, την ανθεκτικότητα, το χτίσιμο υγιών σχέσεων και κοινωνικής συμπεριφοράς, αλλά και τη βίωση της ομορφιάς της ζωής, μέσα από την ίδια τη διαδικασία μάθησης αλλά και μέσα από την εμπειρία του μετασχηματισμού

Οφέλη;

- Η παιδεία δεν αφορά στη στείρα γνώση και στις μετρήσιμες δεξιότητες: άριστες επιδόσεις καλές πρακτικές, απομνημόνευση πληροφοριών και συνεχείς εξετάσεις.
- Η προσέγγιση αυτή έχει αποδειχθεί εντελώς αναποτελεσματική, αλλά και ψυχολογικά ψυχοφθόρα και εγκληματική
- Τα μαθήματα δεν μπορεί να είναι πλέον διαχωρισμένα και να μην συνδέονται/ αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Τα παιδιά να προετοιμάζονται σε έναν σώμα γνωστικών πεδίων αλλά είναι κεντρικής σημασίας να αρθεί η διαίρεση και περιχαράκωσή τους
- Οι έρευνες δείχνουν το πόσο αλληλοσυνδεόμενες και αλληλεξαρτώμενες είναι οι γνώσεις μας για τις επιστήμες και για τον κόσμο μας. Η συνδυαστική μάθηση και όχι η μηχανική απομνημόνευση μας επιτρέπει να θυμόμαστε όσα μαθαίνουμε, αλλά και να τα αξιοποιούμε δημιουργικά

Τι μπορούμε να κάνουμε; ;

Συνοριακή - νεονομαδική αντίληψη μεταβλητότητα ταυτοτήτων

- Η γνώση της ιστορίας μάς απελευθερώνει από το παρελθόν και την προγονολατρεία
- Το σχολείο είναι απέναντι στην αληθινή μάθηση και την εμπειρία ζωής, την αυθεντική δημιουργία και την γνήσια δημοκρατία (Ρέιμερ)
- Η διαφορά να γίνει η βάση της γνώσης και της αλληλεγγύης
- ΠΕΕ [Παιδαγωγική Εταιρεία Εφήβων]
- Απόδοση αξίας στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια και στα ανθρώπινα δικαιώματα
- Απόδοση αξίας στην πολιτισμική πολυμορφία
- Ενσυναίθηση, σεβασμός, εκτίμηση δεκτικότητα
- Ανεκτικότητα στην αμφισημία
- Η τάξη ως συνοριακό και νεονομαδικό 'κείμενο' (H. Giroux, 2010) = ανοικτή, ρευστή και ευέλικτη κοινότητα